

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

JIZZAX DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA AGRAMATIZMLARNI
BARTARAF ETISH USULLARI
FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000 – Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	60112700 – Maxsus pedagogika (Logopediya)

Jizzax-2022

Fan/modul kodi 351MYOBABEU04	O'quv yili 2022-2023	Semestr 4	ECTS – Kreditlar 4
Fan/modul turi Tanlov fan	Ta'lim tili O'zbek	Haftadagi dars soatlari 4	
Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)
1. Maktabgacha yoshdagi bolalarda agramatizmlarni bartaraf etish usullari		Ma'ruza 22 Amaliy 38 Jami 60	60 120
2. 1. Fanning mazmunini Fanni o'qitishdan maqsad – talabalar nutqida nuqsonli mavjud bolalarni to'g'ri agramatizmlarni bartaraf etish usullariga o'rgatish uchun zarur nazariy bilim va amaliy malakalar, korreksion ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etish shakllari hamda usullari bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishdir. Fanning vazifasi – talabalarga maktabgacha yoshdagi bolalarda agramatizmlarni bartaraf etish usullari fanida to'g'ri talaffuz qilish va to'g'ri yozishga o'rgatish nazariyasi hamda uni usullarini amaliyotda qo'llashga o'rgatishdan iborat. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: Ma'ruza 22 (soat) 1. mavzu: Maktabgacha yoshdagi bolalarda agramatizmlarni bartaraf etish usullarining maqsad va vazifalari (2 soat) Agramatizm tushunchasi. Maktabgacha yoshdagi bolalarda agramatizmlarni bartaraf etish usullarining maqsad va vazifalari. Maktabgacha yoshdagi bolalarda agramatizmlarni bartaraf etish usullarining tamoyillari. 2. mavzu. Nutqida nuqsonli bo'lgan bolalarda yozma nutqning buzilishlari bartaraf etish yo'llari (2 soat) Nutq nuqsonli bolalarda disgrafiya, keng tarqalgan ortografik xatolar bilan birgalikda kuzatish yo'llari. Nutq nuqsonli bolalarda disgrafiyaning (grafikaning buzilishi) simptomatikasi, yozuvdagi turli xatolarini bartaraf etish usullari. 3. mavzu. Nutq nuqsonli bolalarda analitik-sintetik faoliyatining buzilishi so'zning morfologik strukturasi. (2 soat) Nutq nuqsonli bolalarda analitik-sintetik faoliyatining buzilishi so'zning morfologik strukturasi, tovush va gap strukturasi analizi qilishda ham namoyon bo'ladi. So'zning tovush - bo'g'in strukturasi haqidagi noaniq tasavvurlar ko'plab harflar tushib qolishiga, o'rning almashuviga olib keladi. So'zning morfologik strukturasi haqida aniq tasavvurga ega bo'lmashlik ko'plab agramatizmlar, suffiks va qo'shimchalar, ayriqsa,			

mustaqil yozuvda xatolaraga yo'qo'yishga zamin yaratadi.

4 mavzu. Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarni chiroyli yozuvga o'rgatish (2 soat)

Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarni chiroyli yozuvga o'rgatish. Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarni savodni tayyorlash texnologiyalari. Bolalarning grafik qobiliyatlarini rivojlantirish.

5-mavzu: Nutqida nuqsoni bor bolalarning nutqini rivojlantirishda agramatizm usullari (2 soat)

Nutqida nuqsoni bor bolalarni nutqini rivojlantirishda o'yinlardan foydalanish. Nutqida nuqsoni bor bolalarni nutqini rivojlantirishda agramatizm usullaridan foydalanish.

6-mavzu: Nutqida nuqsoni bor bolalarda yaqqol va turg'un pasayishi nafaqat nutqni idrok qilish, balki ekspressiv nutqning buzilishi (2 soat)

Nutqida nuqsoni bor bolalarda yaqqol va turg'un pasayishi nafaqat nutqni idrok qilish, balki ekspressiv nutqning buzilishi (yoki rivojlanmasligiga) ham olib keladi. Bu holda, har bir aniq holatda ekspressiv nutqning buzilishi (rivojlanmaganligi) darajasi eshitishning pasayishi darajasiga (daraja qanchalik og'ir bo'lsa shunchalik yomonlashadi), nutqning rivojlanishi va saqlanishi bo'yicha maxsus choralarni qo'llash

7-mavzu: Nutq nuqsoni bor bolalarning og'zaki nutqini rivojlantirish usullari (2 soat)

Tovush va harflarni o'rganish. Yozuv jarayonlarning o'zaro bog'liqligi, maktabgacha yoshdagi bolalarga yozuvga o'rgatishda ko'rganmali va didaktik materiallar.

8-mavzu: Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarda sensor, ham motor yetishmovchilikka solingan agramatizm buzilishining aralash shakli(2 soat)

Agramatizm buzilishining baratarf etishda bolaning o'zida ayrim tovushlar talaffuzidagi kamchiliklar o'xshash fonemalarni (s-z) eshitib farqlash imkoniyatining yo'qligi bilan bog'liq bo'lsa, boshqa tovushlar talaffuzidagi kamchiliklar artikulyatsion apparat tuzilishi yoki ishlashidagi kamchiliklarga bog'liq bo'ladi (masalan, "r" tovushini buzilib talaffuz etish tili yuganchasining kataligi sababli yoki tisharo "s" tili uchi mushaklarining falaji sababli). Gohida bir bolaning o'zida aynan bir tovushlarni buzib talaffuz etish, bir vaqtning o'zida ham agramatizm buzilishining motor, ham sensor kechadi.

9-mavzu: Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarni maktab ta'limiga nutqiy jihatdan tayyorlashda o'yin faoliyatidan foydalanish. (2 soat)

Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarning nutqini rivojlantirishda o'yin

faoliyatidan foydalanish usullari. Nutqni rivojlantirishda o'yinning ahamiyati.

10-mavzu: Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarning nutqini rivojlantirishda dialogik nutqni shakllantirish. (2 soat)

Nutq nuqsonini bartaraf etishda dialogik nutqni shakllantirish ishlari. Nutq nuqsonini bartaraf etishda dialogik nutqni shakllantirishda ertak terapiyasidan foydalanish.

11-mavzu: Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarda ilk bug'inli soddaga gaplarni shakllantirish. (2 soat)

Bolalar ko'pincha biron bir tanish mavzuni tasvirlay olmaydilar, ularda lug'at yo'q va ko'plab agramatizmlar mavjud. Nutq nuqsonini bartaraf etishda grammatik ko'nikmalarni shakllantirish usullari. Bola tilining grammatik tizimini shakllantirish.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlarda talabalar Maktabgacha yoshdagi bolalarda agramatizmlarni bartaraf etish usullari, mashg'ulotlarni tahlil qilishga, bolalarning tibbiy-pedagogik hujjatlarini tahlil qilishga, psixologik-pedagogik tavsifnomaga tuzishga, bolalar bilan korreksion-rivojlantiruvchi mashg'ulotlar o'tkazishga o'rganadilar.

III.1. Amaliy mashg'uloti mavzulari

1-mavzu: Maktabgacha yoshdagi bolalarda agramatizmlarni bartaraf etish usullarining maqsad va vazifalari. (2soat)

Reja:

1. Agramatizm tushunchasi.
2. Maktabgacha yoshdagi bolalarda agramatizmlarni bartaraf etish usullarining maqsad va vazifalari.
3. Maktabgacha yoshdagi bolalarda agramatizmlarni bartaraf etish usullari

2-mavzu: Maktabgacha yoshdagi bolalarda agramatizmlarni bartaraf etish usullarining tamoyillari. (2soat)

Reja:

1. Maktabgacha yoshdagi bolalarda agramatizmlarni bartaraf etish usullarining tamoyillari
2. Maktabgacha yoshdagi bolalarda agramatizmlarni bartaraf etish tamoyillari asosida mashg'ulot o'tish
3. Maktabgacha yoshdagi bolalarda agramatizmlarni bartaraf etish tamoyillarni tahlil qilish

3-mavzu. Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalarda yozma nutqning buzilishlari bartaraf etish yo'llari. (2soat)

Reja:

1. Nutq nuqsonli bolalarda disgrafiyada keng tarqalgan orfografik xatolar bilan birgalikda kuzatish yo'llari.
2. Nutq nuqsonli bolalarda disgrafyaning simptomatikasi, yozuvdagi turli xatolarini bartaraf etish usullari.
3. Nutq nuqsonli bolalarda disgrafiyada keng tarqalgan orfografik xatolar bartarafetishda logopedik mashg'ulotlar
- 4-**mavzu. Nutq nuqsonli bolalarda analitik-sintetik faoliyatining buzilishi so'zning morfologik strukturasi. (4soat)**

Reja:

1. Nutq nuqsonli bolalarda analitik-sintetik faoliyatining buzilishi so'zning morfologik strukturasi, tovush va gap strukturasi analiz qilishda ham namoyon bo'lishi.
2. So'zning tovush - bo'g'in strukturasi haqidagi ma'lumot.
3. So'zning morfologik strukturasi haqida aniq tasavvurga o'rgatish
4. Mustaqil yozuvda xatolarni oldini olish doir mashqlar

5-mavzu Nutq nuqsonli bolalarda analitik-sintetik faoliyatining buzilishi (2soat)

Reja:

1. Nutq nuqsonli bolalarda analitik faoliyatining buzilish mexanizmi
2. Nutq nuqsonli bolalarda sintetik faoliyatining buzilish mexanizmi
3. Nutq nuqsonli bolalarda analitik-sintetik faoliyatining buzilish mexanizmi olib borishda logopedik mashg'ulotlar
- 6-**mavzu Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarni chiroyli yozuvga o'rgatish. (2soat)**

Reja:

1. Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarni chiroyli yozuvga o'rgatish.
2. Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarni savodni tayyorlash texnologiyalari.
3. Bolalarning grafik qobiliyatlarini rivojlantirish.

7-mavzu: Nutqida nuqsoni bor bolalarning nutqini rivojlantirishda agramatizm usullari. (2soat)

Reja:

1. Nutqida nuqsoni bor bolalarni nutqini rivojlantirishda o'yinlardan foydalanish.
2. Nutqida nuqsoni bor bolalarni nutqini rivojlantirishda agramatizm usullaridan foydalanish.
3. Nutqida nuqsoni bor bolalarni nutqini rivojlantirishda agramatizm usullari asosida logopedik mashg'ulotlar.

8-mavzu: Nutqida nuqsoni bor bolalarda yaqqol va turg'un pasayishi nafaqat nutqni idrok qilish, balki ekspressiv nutqning buzilishi. (2soat)

Reja:

1. Nutqida nuqsoni bor bolalarda ekspressiv nutqning buzilishi.
2. Ekspressiv nutqning buzilishi bartaraf etish
3. Nutqida nuqsoni bor bolalarda yaqqol va turg'un pasayishi nafaqat nutqni idrok qilishga o'rgatish

9-mavzu: Nutq nuqsoni bor bolalarning og'zaki nutqini rivojlantirish usullari. (2soat)

Reja:

1. Tovush va harflarni o'rganish.
2. Yozuv jarayonlarning o'zaro bog'liqligi, maktabgacha yoshdagi bolalarga yozuvga o'rgatish
3. Yozuv jarayonlarda ko'rganmali va didaktik materiallar.

10-mavzu: Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarda sensor, ham motor yetishmovchilikka asoslangan agramatizm buzilishining aralash shakli. (2soat)

Reja:

1. Agramatizm buzilishining bartaraf etishda bolaning o'zida ayrim tovushlar talaffuzidagi kamchiliklar o'xshash fonemalarni (s-z) eshitib farqlash
2. Tovushlar talaffuzidagi kamchiliklar artikulyatsion apparat tuzilishi yoki ishlatiladigan kamchiliklarni bartaraf etish
3. Gohida bir bolaning o'zida aynan bir tovushlarni buzib talaffuz etishni bartaraf etishda nafas mashqlarni olib borish.

11-mavzu: Agramatizm buzilishining bartaraf etishda bolaning o'zida ayrim tovushlar talaffuzidagi kamchiliklarni bartaraf etish. (2soat)

Reja:

1. Agramatizm buzilishining bartaraf etishda bolaning o'zida ayrim tovushlar talaffuzidagi kamchiliklarni bartaraf yo'llari.
2. Agramatizm buzilishining bartaraf etishda bolaning o'zida ayrim tovushlar talaffuzidagi kamchiliklarni bartaraf etishda motorikalardan foydalanish
3. Agramatizm buzilishining bartaraf etishda bolaning o'zida ayrim tovushlar talaffuzlarni tahlil qilish

12-mavzu: Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarni maktab ta'limiga nutqiy jihatdan tayyorlashda o'yin faoliyatidan foydalanish. (2soat)

Reja:

1. Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarning nutqini rivojlantirishda o'yin faoliyatidan foydalanish usullari.
2. Nutqni rivojlantirishda o'yinning ahamiyati.

3. Nutqni rivojlantirishda o'yinlarni tahlil qilish
13-mavzu: Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarning nutqini rivojlantirishda dialogik nutqni shakllantirish. (2soat)

Reja:

1. Nutq nuqsonini bartaraf etishda dialogik nutqni shakllantirish ishlari.
 2. Nutq nuqsonini bartaraf etishda dialoglar o'rgatish
 3. Nutq nuqsonini bartaraf etishda dialogik nutqni tahlil qilish
- 14-mavzu: Nutq nuqsonini bartaraf etishda dialogik nutqni shakllantirishda ertak terapiyasidan foydalanish. (4 soat)**

Reja:

1. Ertak terapiya tarixi
 2. Nutq nuqsonini bartaraf etishda dialogik nutqni shakllantirishda ertak terapiyasidan foydalanish
 3. Nutq nuqsonini bartaraf etish uchun ertaklarni tahlil qilish
- 15-mavzu: Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarda ilk bug'inli sodda gaplarni shakllantirish. (2soat)**

Reja:

1. Bolalar ko'pincha biron bir tanish mavzuni tasvirlay olmaydilar, ularda lug'at yo'q va ko'plab agramatizmlar mavjud.
2. Nutq nuqsonini bartaraf etishda grammatik ko'nikmalarni shakllantirish usullari.
3. Bolalarda ilk bug'inli sodda gaplarni shakllantirishda logopedik mashg'ulotlar

16-mavzu: Bola tilining grammatik tizimini shakllantirish. (2soat)

Reja:

1. Grammatika turlari
 2. Grammatik mexanizmlar
 3. Bola tilining grammatik tizimini shakllantirish yo'llari
- 17-mavzu: Nutq nuqsonini bartaraf etishda grammatik ko'nikmalarni shakllantirish usullari. (4soat)**

Reja:

1. Nutq nuqsonini bartaraf etishda Grammatik mahorat
2. Bolalar nutqining grammatik tomonini o'rganish
3. Nutq nuqsonini bartaraf etishda grammatik ko'nikmalarni shakllantirish usullari.
4. Bolalar nutqining grammatik tomonini o'rganish

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

Mustaqil ta'limdan ko'zlangan maqsad va vazifalar - bu talabalarda mustaqil bilim olish ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat.

Mustaqil ta'lim amaliy mashg'ulotlariga tayyorgarlik ko'rishdan tashqari fan dasturida ko'rsatilmagan, ammo fan bo'yicha talabning bilim doirasini kengaytiruvchi qo'shimcha mavzular doirasida berilgan topshiriqlarni bajarishni o'z ichiga oladi.

IV.1. Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Maktabgacha yoshdagi bolalarda agramatizmlarni bartaraf etish usullarining maqsad va vazifalari
2. Maktabgacha yoshdagi bolalarda agramatizmlarni bartaraf etish usullarining tamoyillari.
3. Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalarda yozma nutqning buzilishlari bartaraf etish yo'llari
4. Nutq nuqsonli bolalarda analitik-sintetik faoliyatining buzilishi so'zning morfologik strukturasi
5. Nutq nuqsonli bolalarda analitik-sintetik faoliyatining buzilishi
6. Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarni chiroyli yozuvga o'rgatish
7. Nutqida nuqsoni bor bolalarning nutqini rivojlantirishda agramatizm usullari
8. Nutqida nuqsoni bor bolalarda yaqqol va turg'un pasayishi nafaqat nutqni idrok qilish, balki ekspressiv nutqning buzilishi
9. Nutq nuqsoni bor bolalarning og'zaki nutqini rivojlantirish usullari
10. Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarda sensor, ham motor yetishmovchilikka asoslangan agramatizm buzilishining aralash shakli
11. Agramatizm buzilishining bartaraf etishda bolaning o'zida ayrim tovushlar talaffuzidagi kamchiliklarni bartaraf etish.
12. Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarni maktab ta'limiga nutqiy jihatdan tayyorlashda o'yin faoliyatidan foydalanish.
13. Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarning nutqini rivojlantirishda dialogik nutqni shakllantirish.
14. Nutq nuqsonini bartaraf etishda dialogik nutqni shakllantirishda ertak terapiyasidan foydalanish.
15. Nutq kamchiligiga ega bo'lgan bolalarda ilk bug'inli sodda gaplarni shakllantirish.
16. Bola tilining grammatik tizimini shakllantirish
17. Nutq nuqsonini bartaraf etishda grammatik ko'nikmalarni shakllantirish usullari.
18. Nutq buzilishlarini tahlil qilish.
19. Bolalar lug'at boyligini shakllantirish jihatlari
20. Agramatizm buzilishlarini o'rganish va tahlil qilish.
21. Nutqiy va psixik me'yor patologiyasi

<p>IV.2. Mustaqil ta'limni o'zlashtirish tartibi.</p> <p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.</p>	<p>3. V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)</p> <p>«Maktabgacha yoshdagi bolalarda grammatizmlarni bartaraf etish usullari» tanlov o'quv dasturini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida talaba bakalavr:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Maktabgacha yoshdagi bolalarda grammatizmlarni bartaraf etish usullari fanining tarkibiy qismini ekanligi; Maktabgacha yoshdagi bolalarda grammatizmlarni bartaraf etish usullarining o'ziga xos tomonlari; maktabgacha yoshdagi bolalarda grammatizmlarni bartaraf etish usullari fanini o'qitishning umumiy va maxsus didaktik tamoyillari, mazmuni; maktabgacha yoshdagi bolalarda grammatizmlarni bartaraf etish usullari bo'yicha (og'zaki va yozma, nutqini shakllanirish, o'qishga o'rgatish, grammatika va imloga o'rgatish,) ta'limiy-tarbiyaviy, maktabgacha yoshdagi bolalarda grammatizmlarni bartaraf etish usullarini o'rgatishda <i>bilishi kerak</i>; - maktabgacha yoshdagi bolalarda grammatizmlarni bartaraf etish usullarini rejalashtirish; maktabgacha yoshdagi bolalarda grammatizmlarni bartaraf etish usullarini o'rgatishda an'anaviy va noan'anaviy mashg'ulotlar ishlanmalarini tuzatish <i>ko'nikmalariga</i>; - maktabgacha yoshdagi bolalarda grammatizmlarni bartaraf etish usullari uchun didaktik materiallarni tanlash; maktabgacha yoshdagi bolalarda grammatizmlarni bartaraf etish usullarini o'rgatishda bolalarni yozishga hamda tarbiyalash va rivojlanirish vositasi sifatida foydalanish <i>malakalariga ega bo'lishi lozim</i>. <p>4. VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadlar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalalar; • jamoa bo'yib ishlash va himoya qilish uchun loyihalalar. <p>5. VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy nazorat, oraliq nazorat shakllarida</p>
--	--

<p>berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishini topshirish.</p> <p>Joriy nazorat. Joriy nazorat semestr davomida seminar mashg'ulotlariga ajratilgan soatlar (jufftik) dan kelib chiqib umumiy 30 ball bilan baholanadi. Jamii seminar mashg'ulotlari bo'yicha o'zlashtirish natijalari 100 ballik tizimda 30 ball bilan baholanadi.</p> <p>Oraliq nazoratlar. Oraliq nazoratlar semestr davomida ma'ruza mashg'ulotlari o'quv soatidan kelib chiqqan holda 1 marta o'tkaziladi. Oraliq nazorat 100 ballik tizimda 20 ball bilan baholanadi. Oraliq nazorat ishi tarkibida mustaqil ta'lim topshirig'i kiradi.</p> <p>Oraliq va joriy nazorat uchun ajratilgan ballning 60% ini to'plagan talabalarга yakuniy nazorat topshirishga ruxsat beriladi.</p> <p>Yakuniy nazorat</p> <p>Yakuniy nazorat yozma shaklida o'tkaziladi. Talabanning yakuniy nazoratdagi o'zlashtirishi 100 ballik tizimda 50 ball bilan baholanadi va yakuniy nazorat uchun ajratilgan ballning 60% ini to'plagan talabalar fanni o'zlashtirgan hisoblanadi.</p>	<p>6. VIII. Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati</p> <p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аупрова М.У. Logopediya. O'zbekiston faylasuflar Milliy jamiyati. T.: 2007, 2011 y. 2. Логопедия. (под ред. А.С.Волковой) М.: Владос. 2003 г. 3. Миннова Л., Аупрова М. Logopediya. T.: O'qituvchi 1993 y. 4. Хрестоматия по логопедии. Владос.: М.: 1997 г. 1 том. 5. Хрестоматия по логопедии. Владос.: М.: 1997 г. 2 том. 6. Шоманмуродова Р.Ш., Мо'минова Л.Р. Bolalar nutqidagi nuqsonlar va ularni bartaraf etish. O'qituvchi. T.: 1993 y. 7. Pauline Davis, Lamiflorani, Judith Aron Rubin. Teaching Strategies and Approaches for Pupils with Special Educational Needs: A Scoping Study, Child Art Therapy 25th Anniversary Edition Research America-2010. 8. J.A.Rubin Bolalar art terapiyasi 2012. 9. Susan Losel The Intersection of ARTs education and special education 2012 10. Mirziyoev Sh.M. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlarni strategiyasi to'g'risida"gi farmoni. T.: "Adolat", 2017.
--	---

<p>10. Mirziyoev Sh.M. Konstitutsiya – erkin va farovon hayotimiz, mamlakatimizni yanada taraqqiy ettirishning mustahkam poydevori. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganini 25 yilligiga bag‘ishlangan tantanali marosindagi ma‘ruzasi 2017 7 dekabr. T.: “O‘zbekiston”, 2018.</p>
<p>11. Mirziyoev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat‘iy tartib – intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir raxbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Makkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollarga bag‘ishlangan majlisdagi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. T.: “O‘zbekiston”, 2017 yil.</p>
<p>Internet saytlari:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. www.ziyounet.uz. 2. www.edu.uz. 3. www.google.uz. 4. www.gov.uz.
<p>8. fanining o‘quv dasturi Jizzax davlat pedagogika universitet Kengashining 202__ yil “__” daqi _____-sonli Kengash qarori bilan tasdiqlangan.</p>
<p>9. Fan/modul uchun ma’sul: D.Tangirova - Maxsus pedagogika kafedrasi katta o‘qituvchisi</p>
<p>1 Taqrizchilar: 0 D.Albekov–O‘ZMU Jizzax filiali psixologiya kafedra mudiri dotsent M.Tilakova – Jizzax viloyat XXQT va MO instituti kafedra mudiri p.f.f.d. (PhD)</p>